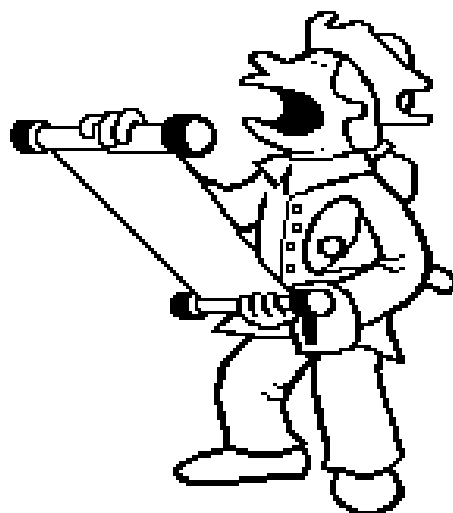

Suomen Historiallinen Seura

Finska Historiska Samfundet

Jäsenlehti 1 / 1998

SUOMEN HISTORIALLINEN SEURA

SEURAN TOIMISTO

Arkadiankatu 16 B 28, 00100 Helsinki, puh. 09-440 369, fax 09-441 468

Sähköposti: shs@histseura.fi (huom. uusi osoite!)

Kotisivu: <http://www.histseura.fi> (viimeistään 26.9.1997 alkaen)

Toiminnanjohtaja Rauno Endén, varmimmin klo 9–12

Toimistosihiteeri Merja Lahtinen

SEURAN HALLITUS

Prof. Toivo Nygård, varaesimies	014-601 260
Prof. Pertti Haapala	03-2156 542
Prof. Seppo Hentilä	09-191 8936
Dos. Pirkko Leino-Kaukiainen	09-698 8910
Dos. Aura Korppi-Tommola	09-348 11541
Prof. Aila Lauha	09-191 23037
Dos. Anne Ollila	02-333 5054
Apul.prof. Matti Peltonen	09-191 8950
Dos. Juha Sihvola	09-191 22997
Dos. Harri Siiskonen	013-151 4392

SEURAN JULKAISUJEN MYYNTI

Seuran julkaisut ovat edullisimmin ja jäsenalennuksin ostettavissa tai tilattavissa kirjakauppa *TIEDEKIRJA*ssa. *Jäsenalennus* on uusista julkaisuista 30 %. Kolme vuotta vanhemmat julkaisut (HTutk., HARK, Studia Historica) maksavat 50 markkaa.

Seuran julkaisuluettelo (vuodet 1866 – 1996) voi tilata seuran toimistosta.

Julkaisujen ostot / tilaukset:

**TIEDEKIRJA*, Kirkkokatu 14, 00170 Helsinki

puh. 09-635 177, fax 09-635 017, klo 10 – 16.30 (kesällä 10 – 15.30)

**YLIOPISTOKIRJAKAUPPA*, Yliopistonkatu 5, 00100 Helsinki

**AKATEEMISET KIRJAKAUPAT*

**KIRJAVÄLITYS* (välittää kirjoja tilauksesta maan kaikkiin kirjakauppoihin)

Alennukset muiden seurojen julkaisuista

Suomen historiallinen seura on tehnyt seuraavien seurojen kanssa sopimukset 25 – 30 %:n vastavuoroisten alennusten myöntämisestä toistensa jäsenille:

Historiallinen yhdistys, Historian Ystävien Liitto, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen kirkkohistoriallinen seura, Suomen Sotahistoriallinen Seura, Svenska litteratursällskapet i Finland, Suomen muinaismuistoyhdistys, Suomen Sukututkimusseura, Sukuseurojen keskusliitto, Taidehistorian seura, Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura, International Council of Monuments and sites / Suomen osasto, Suomen Lääketieteen Historian Seura

Toivo J. Nygård

ESIMIESKAUDEN ALKAESSA

Arvokkaan ja toimeliaan Suomen historiallisen seurankin on aihetta miettiä toimintansa muotoja ja niiden mielekkyyttä muistaen kuitenkin tarkoituksensa ja tavoitteensa. Kaikki voi tietenkin jatkua entiseen malliin. Seura on ollut vaikutusvaltainen, sen historia on pitkä ja ansainnee lähitulevaisuudessa perusteellisen ja kokonaivaltaisen historiallisen analyysin - esimerkiksi seuran 175-vuotishistoriikin vuonna 2000. Tähän asiaan palataan kuitenkin myöhemmissä jäsenlehdissä.

Ei nykyisessä ohjelmatoiminnassakaan tarvitse sinällään olla mitään vikaa. Mutta kiistämättä eräät asiat panevat miettimään. Kiinnostus historiaa kohtaan, ainakin tietyissä piireissä ja ikäluokissa, on niin voimakas, että usein "pintapuolisetkin" historiaan liittyvät luennot täyttävät luentosalit tungokseen saakka. Tuhannet, jopa kymmenentuhannet sukututkijat kelaavat ja kopeloivat mikrofilmien ja -korttien lukulaitteita etsien eri asiakirjasarjoista vuosisatoja sitten eläneitä sukulaisiaan. Historiallisia tutkimuksia ostetaan ja luetaan erittäin innokkaasti. Tiedotusvälineissä vilahtelevat sekä osuvat että ontuvat tulkinnat menneisyyden ilmiöistä.

Samaan aikaan kunniakkaan Suomen historiallisen seuran kuukausikokouksissa käy omista tutkijajäsenistä keskimäärin 3 - 5 %. Kuitenkin näissä kokouksissa, ainakin tieteen kannalta, käsitellään varsin mielenkiintoisia, tärkeitä, ajankohtaisia ja "moderniin" historiaan liittyviä aiheita asiantuntemuksella, jonka taso on kiistämätön. Seuran toiminta-ajatuksen ja luonteen kannalta keskeinen tutkijajäsenyys näyttääkin muodostuneen jonkinlaiseksi statukseksi, jota nuoren tutkijan lähiympäristö ehdottaa, joka myönnetään, mutta jota asianomainen käyttää ainoastaan ansioluettelossaan virkaa hakiessaan.

Kuukausikokouksissa käyvän ryhmän laatu tietenkin korvaa lukumäärän. Ja niinhän usein onkin. Mutta kun niihin osallistuvat esimiehen ja muutaman hallituksen jäsenen lisäksi aina samat henkilöt. Vain poikkeustapauksissa näkyy paikalla ns. "uusia" kuulujoita. Olisiko mahdollista luopua kokonaan ohjelmallisista kuukausikokouksista? Niinhän esimerkiksi Suomalaisen Kirjallisuuden Seura on tehnyt. Voisiko näiden kokousten sijaan keskittää voimat pariin kolmeen vuosittaiseen, merkittävään tapahtumaan? Niiden aiheen ja luonteen voisivat määrätä ajankohtainen tilanne ja käytettävissä olevat voimavarat.

Historiantutkijoiden ja harrastajien yhteisö on Suomessakin paisunut niin laajaksi, että tilaisuuksia on yllin kyllin tarjolla. Monia sellaisia tehtäviä, jotka ennen kuuluivat yksinomaan seuralle, hoitavat nyt muutkin. Yliopistojen opettajat ja tutkijat ovat työllä ja puuhastelulla kuormitettuja. He kokevat osallistumisen velvollisuutena, ei mahdollisuutena. Harvoin heidän mielestään leipätyöhön liittyvä aihe on niin tärkeä, että sitä kuuntelemaan kannattaa Tieteiden talolle vaivautua. Kouluissa toimivat historian ystävät tuntuvat hekin olevan historiasta raskautettuja. Helsingin ulkopuolisille välimatkat ovat haittana.

Yksi keino piristää seuran toimintaa, ainakin tehdä sitä tunnetuksi ja tuoda lähemmäksi Helsingin ulkopuolella olevia tiedeyhteisön jäseniä, saattaisi olla tilaisuuksien järjestäminen muuallakin kuin Helsingissä. Näin seura pyrkiikin tekemään tulevalla toimikaudellaan. Toimintatapa ei ole uusi eikä siltä pidä odottaa liikojia. Sitä on kokeiltu vaihtelevalla menestyksellä useita kertoja aikaisemminkin.

Paljolti on kuitenkin kyse siitä, miten nämä tilaisuudet järjestetään ja ennen kaikkea, miten niitä markkinoidaan. Ehkä kannattaisi etsiä paikallinen yhteistyökumppani hoitamaan tämän puolen. Se olisi takuu siitä, että tilaisuuksiin tulisi yleisöä. Kuulijat lienevät yhä sanoman leviämisen ja vaikuttamisen ehdottomia edellytyksiä. Mikään ei estä etsimästä yhteistyökumppaneita entistä tehokkaammin Helsingistäkään.

Kaarina Aro

KANSALLISBIOGRAFIA-ARTIKKELIT UUDESSA INTERNET-OSOITTEESSA

Suomen historiallisen seuran Kansallisbiografia-projektin uudet kotisivut verkkojulkaisuineen avautuivat vuodenvaihteessa seuran kotisivujen yhteydessä osoitteessa <http://www.histseura.fi>. Seuran sivuilta Kansallisbiografian sivuille pääsee *Kansallisbiografia*-linkin kautta. Toinen vaihtoehto on kirjoittaa selaimen Kansallisbiografian kotisivujen suora osoite, <http://www.histseura.fi/biografia>.

Kansallisbiografian sivusto jakautuu sisältönsä perusteella kahteen osaan. Aloitussivun *Projekti*-otsakkeen alta löytyy itse projektiin liittyvää taustatietoa, kuten tietoja projektin käynnistymisestä, sen tavoitteista sekä Kansallisbiografian toimituksesta. Kansallisbiografian kirjoittajien työn helpottamiseksi kotisivuille on lisätty myös *Ohjeita kirjoittajille* -sivu, joka antaa lukuisin esimerkein yksityiskohtaisia ohjeita erilaisista artikkeleihin liittyvistä muotoseikoista. *Verkkojulkaisu*-otsakkeen alta löytyy puolestaan varsinainen verkkojulkaisu artikkeleineen, ohjeineen sekä haku- ja palautemahdollisuuksineen.

Kansallisbiografian verkkojulkaisu sisältää tällä hetkellä jo toista sataa

elämäkerta-artikkeliä ja kokoelmaa päivitetään kuukausittain uusilla artikkeleilla, kunnes kaikki suunnitellut 6000 artikkelia on julkaistu vuoteen 2000 mennessä. Artikkelien lisäksi sivuilta löytyy myös kuvia sekä ääni- ja videonäytteitä. Artikkeleihin pääsee käsiksi kahta reittiä - henkilöhakemiston kautta tai sivuilta löytyvän hakulomakkeen avulla.

Henkilöhakemistossa ovat listattuna kaikki ne henkilöt, joiden artikkelit ovat valmiina, sekä myöskin henkilöt, joiden artikkelit julkaistaan piakkoin. Henkilöhakemiston suunnittelussa on pyritty huomioimaan myös ne käyttäjät, jotka tutustuvat sivuihin hitaamman yhteyden, kuten modeemiyhteyden kautta. Tämän vuoksi henkilöhakemiston voi joko ladata kerralla kokonaan tai vaihtoehtoisesti kirjain kerrallaan, jolloin odotusajat lyhenevät. Toiminnolla on merkitystä erityisesti tulevaisuudessa jolloin hakemisto tulee sisältämään tuhansia nimiä. Muutenkin sivujen suunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomiota sivujen sujuvaan käytettävyyteen. Esimerkiksi sivujen ulkoasun suunnittelussa on pyritty välttämään latausaikoja pidentäviä elementtejä, kuten taustakuvia ja kuviksi muutettuja tekstejä. Näin ollen myös sivujen toiminnallisuus säilyy, vaikka sivuja katseltaisiin kuvia lataamatta.

Hakulomake tarjoaa helppokäyttöiset mutta monipuoliset hakuominaisuudet henkilöiden etsimiseen. Hauissa voi esimerkiksi käyttää tähti-merkkiä (*) kuvaamaan yhtä tai useampaa kirjainta ja hakuehtoja on mahdollista myös yhdistellä. Tarkempia ohjeita hakulomakkeen käytöstä voi lukea sivuston *Käyttöohjeet ja lyhenteet* -sivulta. Tulevaisuudessa hakumahdollisuuksia on tarkoitus kehittää entistä toimivammiksi, sillä juuri tehokkaat hakuominaisuudet edustavat niitä uusia mahdollisuuksia, joita verkkojulkaiseminen voi tarjota.

Palaute-sivulta löytyvän helppokäyttöisen lomakkeen avulla lukijat voivat vain nappia painamalla lähettää palautetta Kansallisbiografian sivuista ja etenkin itse artikkeleista. Erityisen tervetullutta on artikkeleiden sisältöä täydentävä palaute. Toimituksen voimavarat eivät valitettavasti riitä esimerkiksi artikkelien täysin kattavien liitetietojen keräämiseen. Tämän johdosta Kansallisbiografia toivoo myös Suomen historiallisen seuran jäsenten tarjoavan kallisarvoista asiantuntemustaan artikkelien kehittämiseksi.

Internetistä löytyy myös vastaavia ulkomaisia biografia-projekteja:

Australian Dictionary of Biography: <http://coombs.anu.edu.au/Depts/RSSS/ADB/adbhome.html>

American National Biography: <http://mnemosyne.oup-usa.org/anb/>

Historical Dictionary of Switzerland: <http://www.dhs.ch/>

Biografisch Woordenboek van Nederland: <http://www.konbib.nl/ing/rgp/werkbest/bwn/welkom.htm>

The Concise Dictionary of National Biography: <http://www.oed.com/cdnb.html>

Suomen historiallinen seura

Maanantai 26.1.1998 klo 18.00 Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki

Tutkimuksen vapaus ja tietosuoja. Rajoittaako uusi henkilötietolaki historiantutkimusta?

Suomen historiallinen seura järjestää keskustelutilaisuuden pian eduskuntakäsittelyyn menevästä henkilötietolain uudistuksesta. Puheenvuoroja ovat lupautuneet käyttämään henkilötietokomitean puheenjohtaja, ylijohdaja *Pekka Nurmo* (Oikeusministeriö) ja toimistopäällikkö *Maija Kleemola* (Tietosuojavaltuutetun toimisto). Historiantutkimuksen näkökulman on esittänyt arkistonjohtaja *Eljas Orrman* Historiallisessa Aikakauskirjassa 3/1997.

Maanantai 23.2.1998 klo 18.15 Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki

Bicentennial prof., akateemikko *Alfred Crosby*:

Europe's Imperialistic Advantages, Biological and Intellectual

Maanantai 30.3.1998 klo 19.00, Jyväskylän yliopisto, Historian laitos, Seminaarinmäki, ls. H320

Suomen historiallinen seura, Jyväskylän yliopiston historian laitos, Jyväskylän historiallinen yhdistys ja Jyväskylän työväenopisto yhteistyössä:

Dos. *Pirkko Leino-Kaukiainen*:

Näkökulmia 1800-luvun ympäristötietoisuuteen

Kommenttipuheenvuorot: fil. tri *Heikki Roiko-Jokela*, fil. maist. *Petteri Mäkelä*, *Jukka Nyysönen* ja *Mika Pekurinen*.

HY / Kirkkohistorian laitos

20.1.-19.2.1998 tiistaisin klo 14.00-16.00 Vuorikatu 20, sh 8 ja torstaisin 14.00-16.00 Kirkkokatu 6, ls 405, Helsinki

Teol. maist. *Varpu Myllyniemen luentosarja*: Protestanttiset kirkot Venäjällä

Luentosarja seuraa venäläisten protestanttisten kirkkojen ja yhteisöjen vaiheita 1500-luvun lopun Moskovasta 1990-luvun kommunismin jälkeiselle Venäjälle. Tule mukaan, jos olet kiinnostunut luterilaisten, reformoitujen, mennoniittien, babtistien, evankelisten kristittyjen, adventistien tai helluntaalaisten historiasta.

Turun yliopisto / Poliittisen historian laitos

Tiistai 27.1.1998 klo 14.00 Poliittisen historian laitos, Paasivirta-sali, Turku
Prof. *Manfred Menger*:

Die finnischen Königskandidaten 1918

Turun Historiallinen Yhdistys

Torstai 22.1.1998 klo 19.15 ravintola Svenska Klubben, Aurakatu 1 B, Turku

Dos. *Martti Turtola*: Marskin hovi Mikkelissä

Lisätietoja: dos. *Vesa Vares*, puh. 02-251 9683, 040-540 1590.

Historiska Föreningen

Keskiviikko 11.2.1998 klo 19.00, Tekniska föreningen, Georgsgatan 30, Helsinki

Kristina Ranki och *Peter Stadius*:

Romain Rolland och Jose Ortega y Gasset: Två intellektuella röster i Europa

Tilläggsuppgifter: *Peter Stadius*, tel. 454 3002.

Tampereen seudun sukututkimusseura ry

Tiistai 27.1.1998 klo 18.15–20.00 Tampereen vanha kirjastotalo

Rakennusmestari *Raimo Vasara*: Mouhijärven kylät, talot ja torpat sekä asukkaat 1800-luvun lopulla

Tiistai 10.2.1998 klo 18.15–20.00 Tampereen vanha kirjastotalo

Maakunta-arkiston johtaja *Seppo Myllyniemi*: Hämeenlinnan maakunta-arkisto

Tiistai 24.2.1998 klo 18.15–20.00 Tampereen vanha kirjastotalo

Maanviljelijä *Pekka Nuottajärvi*: Kylähistoria ja sukututkimus

Tiistai 10.3.1998 klo 18.15– Tampereen vanha kirjastotalo

Sääntömääräinen vuosikokous

Huoltolääkäri *Päiviö Muhonen*: Pitkäniemen sairaalan historiaa

Tiistai 24.3.1998 klo 18.15–20.00 Tampereen vanha kirjastotalo

Arkeologi *Ulla Lähdesmäki*: Rautakausi Tampereen seudulla

Tiistai 7.4.1998 klo 18.15–20.00 Tampereen vanha kirjastotalo

Dos. *Aarre Läntinen*: Ylä-Satakunnan rusthollit, maakirja-, ratsu- ja rakuunatalot

Tiistai 21.4.1998 klo 18.15–20.00 Tampereen vanha kirjastotalo

Psykologi *Juha-Pekka Vikman*: Sukututkimuksen psykologia

Toukokuu

Kevätretki tehdään Savonlinnaan ja Punkaharjulle. Kevään kuluessa tehdään myös retki Tallinnaan yhdessä Valkeakosken seudun sukututkijoiden kanssa. Retkien yksityiskohtiin palataan kevään jäsentilaisuuksissa.

Ennen jäsentilaisuuksien alkua kirjasto on jäsenten käytössä klo 17.00 alkaen. Jäsenet voivat lainata kirjoja ja lehtiä, ostaa yhdistyksen omia julkaisuja ja lomakkeita sekä saada sukututkimusneuvontaa.

Lisätietoja: sihteeri *Milja Piepponen*, Aleksanterinkatu 35 B 5, 33100 Tampere, puh. 03-223 2768.

Suomen Sukututkimusseura

Tiistai 10.2. 1990 klo 18.00 Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki

Fil.stud. *Jessica Parland-von Essen*: Augusta Armfelts edukation till hovdam

Tiistai 10.3.1998 klo 18.00 Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki

Fil. maist. *Terhi Nallimaa-Luoto*: Baltiansaksalainen pakolaisperhe Suomen maaseudulla

Tiistai 14.4.1998 klo 18.00 Tieteiden talo 6, Helsinki

Vuosikokous

Prof. *Unto Salo*: Sukunimen muutoksista

Lauantai–sunnuntai 21.–22.3.1998, Toivo Pekkasen koulu, Kotka

XXI Sukututkimuspäivät:

Lauantai 21.3. klo 11.00–

Fil. lis. *Harry Halén*: Venäjän Suomeen sijoitetun armeijan etnisestä koostumuksesta

Fil. kand. *Ulla-Riitta Kauppi*: Intiimiä kanssakäymistä venäläisten sotilaiden ja suomalaisten kesken autonomian ajalla

Fil. tri *Ants Hein*: Pohjois-Viron kartanot ja yhteydet Suomeen

Sunnuntai 22.3. klo 10-

Agronomi *Heikki J. Kortesoja*: *HisKi tänään*

Fil. tri *Sanna Kaisa Spoof*: Maaseudun teollisuusyhteisön muotoutuminen ja juuret 1870-luvulta 1930-luvulle

Fil. tri *Jyrki Paaskoski*: Vanhan Suomen lahjoitusmaista

Osanottomaksu 250 markkaa on maksettava tilille 800013-17798 maaliskuun 10. päivään mennessä. Muista merkitä kuittiin oma nimesi ja sana "sukututkimuspäivät".

Lisätietoja: Suomen Sukututkimusseura, *Pertti Vuorinen*, puh. 09-278 1188, faksi 09-278 1199, sähköposti: pertti.vuorinen@genealogia.org

Ylen Ykkösen ja sukututkimus

Sukututkimus on näyttävästi esillä Ylen Ykkösen (92,3 Mhz) tiedetoimituksen ohjelmissa helmi-maaliskuussa. Toimittajina ovat *Jussi Nuorteva* ja *Jaani Viherluoto*.

Tiistai 17.2. klo 9.00-9.30: Sukututkimus I, uusinta seuraavana päivänä klo 18.30

Maanantai 23.2. klo 17.30-19.00: Kysykää sukututkimuksesta. Suora ohjelma

Tiistai 24.2. klo 9.00-9.30: Sukututkimus II, uusinta seuraavana päivänä klo 18.30

Tiistai 3.3. klo 9.00-9.30: Sukututkimus III, uusinta seuraavana päivänä klo 18.30

Tiistai 10.3. klo 9.00-9.30: Sukututkimus IV, uusinta seur. päivänä klo 18.30

Perjantai 13.3. klo 22.00-2.00: "Sukujen yö". Sukututkimus yöradiossa

Sukutiedon lukijamatka Vermlantiin 20.-25.5.1998

Esi-isiämme siirtyi 1600-luvulla Vermlantiin asuttamaan Ruotsin ja Norjan rajaseutua. Heidän jälkeläisensä muodostavat tänään merkittävän vähemmistön näillä metsäsuomalaisten raivaamilla alueilla.

Sukutieto haluaa viedä Sinut tutustumaan Vermlannin suomalaisten historiaan, sen tutkijoihin, heidän perinteensä säilyttämiseen ja rakennuskulttuuriin. Käytä tilaisuus hyväksesi ja ilmoittaudu mukaan heti. Matkalle pääsee vain 25 nopeimmin ilmoittautunutta!

Matkan ohjelma:

- linja-autolla ja laivalla Helsinki-Turku-Tukholma-Torsby-Tukholma-Turku-Helsinki
- seminaari Torsbyssä

- illanvietto paikallisen sukututkimusyhdistyksen kanssa
- kiertokäyntejä suomalaiskohteissa sekä Ruotsin että Norjan puolella

Lisätietoja: Sukutieto, *Pertti Vuorinen*, puh. 09-278 1188, faksi 09-278 1199,
sähköposti: pertti.vuorinen@genealogia.org

Turun yliopiston Suomen historia / poliittisen historia / kulttuurihistoria / Åbo Akademin historian laitoksen

Torstai-perjantai 14.-15.5. 1998 Turun yliopiston päärakennus, ls. I, Turku

Kansainvälistyvä maailma ja kansallinen historia -seminaari

Torstai 14.5.

- 12.15 Prof. *Jussi T. Lappalainen*: Seminaarin avaus
12.30 Prof. *Miroslav Hroch* (Charles University, Prague): National History and its Alternatives in Modern European Historiography
13.15 Prof. *Heikki Kirkinen* (Joensuun yliopisto): Comment
14.30 Dos. *Pauli Kettunen* (Helsingin yliopisto): Kansallinen 'me' ja historia globalisoituvassa maailmassa
16.30 Laivaristeily Turun saaristoon ja päivällinen Ukko-Pekalla
19.00 Joukkomediat, historiantutkimus ja yleisö -keskustelutilaisuus
Toim. *Risto Astikainen*: Muuttaako televisio kaiken pehkuksi?
Kirjailija *Raija Oranen*: Tarina on identiteetin lähde
Apul.prof. *Hannu Salmi*: Kuviteltu menneisyys

Perjantai 15.5.

- 9.15 Prof. *Max Engman* (Åbo Akademi): Elämmeko umpiossa? – kansainväliset vertailut suomalaisessa historiantutkimuksessa
10.00 Prof. *Riitta Hjerpe* (Jyväskylän yliopisto): Mitä hyötyä on historiantutkimuksen kansainvälisyydestä?
12.15 Prof. *Pertti Haapala* (Tampereen yliopisto): Tarvitaanko kansallista historiantutkimusta?
13.15 Apul.prof. *Juhani Mylly* (Turun yliopisto): Vallan syli ja puristus – suomalaisen historiantutkimuksen suhde poliittiseen valtaan
14.15 Seminaarin loppukeskustelu: Historiantutkimus uudelle vuosituhannele
Prof. *Kari Immonen* (Turun yliopisto): Kansallisuusrajana ja mahdollisuutena
Dos. *Panu Pulma* (Helsingin yliopisto)
Fil. tri *Anna-Leena Räisänen* (Oulun yliopisto)
16.00 Prof. *Jussi T. Lappalainen*: Seminaarin päätös

Tarkemmat tiedot ilmoittautumisesta seuraavassa numerossa.

Suomen Oppihistoriallinen seura

Torstai 29.1.1998 klo 19.00 Tekniska Föreningen i Finland, Yrjönkatu 30, 6. krs, Helsinki

Esitelmätilaisuus

Torstai 26.2.1998 klo 19.00 Tekniska Föreningen i Finland, Yrjönkatu 30, 6. krs, Helsinki

Suomen Oppihistoriallisen seuran vuosikokous

Pertti Kansanen: Suomalaisen kasvatustieteen kehityksestä

Torstai 26.3.1998 klo 19.00 Tekniska Föreningen i Finland, Yrjönkatu 30, 6. krs, Helsinki

Taneli Kukkonen: Averroes 800-vuotta

Oulun historiaseura

Perjantai 20.2.1998 klo 18.00 Oulu-opisto, Oulu

Dosentti *Matti Lackman*: Jääkäreiden kotiinpaluu 80 vuotta sitten

Tiistai 17.3.1998 klo 18.00 Oulu-opisto, Oulu

Dosentti *Kustaa H. J. Vilkuna*: Miksi raiskatusta tulee huora? Isonvihan aikana tapahtuneet raiskaukset

Oulun historiaseuran puheenjohtajaksi valittiin 26.11.1997 seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi apulaisprofessori *Jouko Vahtola*. Hallituksen muut toimihenkilöt ovat *Hanna Snellman* (varapuheenjohtaja), *Matti Lackman* (tiedotussihteeri), *Petri Granberg* (sihteeri-rahastonhoitaja), *Hannu Heinänen*, *Mauno Hiltunen*, *Pia Kaitasuo*, *Turo Manninen*, *Samuli Onnela*, *Samuli Pentikäinen*, *Ari Pekka Ryökkönen* ja *Harri Turunen*.

Lisätietoja: *Matti Lackman*, puh. 08-314 1921.

Kuusamon XII historiapäivät

Perjantai-lauantai 27.-28.2.1998 Kuusamon kansanopisto

Vuosi 1918 - kahdeksankymmentävuotismuisto

Perjantai 27.2.

18.00 Apul.prof. *Jouko Vahtola*: Suomalaisten Vienan-retket 1918

19.00 Vuosi 1918 Suomessa ja Koillismaalla -symposium. Historiapäivien esitelmöitsijät ja yleisö pohtivat aiheeseen liittyviä kysynyksiä iltapalan ja viinilaisin ääressä

Lauantai 28.2.

10.00 Prof. *Heikki Ylikangas*: Tampere 1918 – todellisuus ja muisto

11.00 Dos. *Turo Manninen*: Vapaussota-kansalaisista. Voittajan omakuva sotapropagandassa

13.00 Fil. lis. *Jouni Alavuotunki*: Muurmannin legioona ja vuoden 1918 Suomen tapahtumien kansainvälispoliittiset yhteydet

14.00 Fil. tri *Matti Kyllönen*: Koillismaan yhteiskunnallinen ja poliittinen profiili

Kuusamon historiapäivien osalta kansanopisto perii kuluina **180 mk / henkilö**, joka sisältää majoituksen kahden hengen huoneissa, symposiumin iltapalan perjantaina, aamiaisen ja lounaan lauantaina. Majoitus 4–6 hengen huoneissa + ruokailut maksaa 150 mk / henkilö. Sitovat ilmoittautumiset ja huonevaraukset *Petri Granbergille* viimeistään torstaina 5.2. numeroon 08-311 7066.

Historian Ystävien liitto

Torstai 24.2.1998 klo 17.30 Café Hausen, Kansallisarkisto, Rauhankatu 17, Helsinki

Historian Ystävien liiton vuosikokous. Vuosikokouksen jälkeen esitelmöi vuoden parhaaksi valitun historiateoksen kirjoittaja.

Tiistai 31.3.1998 klo 17.30 Café Hausen Kansallisarkisto, Rauhankatu 17, Helsinki

Uusien historiateosten esittely

Suomen kirkkohistoriallinen seura

Maanantai 2.2.1998 klo 18.15 Säätytalo, Helsinki

Dos. *Christian Krötzl* (Tampereen yliopisto): Eurooppalaisuuden juurilla. Keskiajan pyhiinvaellukset ja niiden merkitys

Maanantai 2.3.1998 klo 18.15 Säätytalo, Helsinki

Fil. lis. (väit.) *Seppo Lohi*: Pekka Raittila lestadiolaisuutta koskevan lähdeaineiston kerääjänä ja järjestäjänä

Maanantai 6.4.1998 klo 18.15 Säätytalo, Helsinki

Teol. lis. *Mikko Ketola*: Miten baltiansaksalaiset syrjäytettiin Viron kirkon johdosta vuonna 1919

Esitelmät kestävät noin 45 minuuttia. Keskustelua jatketaan vielä Café Engelissä kahvikupin ääressä.

Lisätietoja: apulaissihteeri *Timo Valtonen*, puh. 09-191 23041.

Joensuu 150 vuotta -luentosarja

Torstai 22.1.1998 klo 18.00 Joensuun kaupunginkirjasto, Muikku-sali

Prof. *Veijo Saloheimo*: Joensuu ennen Joensuuta. Joensuun kaupungin perustamisen syyt ja kaupungin alkuvaiheet

Torstai 19.2.1998 klo 18.00 Joensuun kaupunginkirjasto, Muikku-sali

Korjausark. *Jouni Töyrylä*: Joensuun merkittävät rakennukset

Torstai 12.3.1998 klo 18.00 Joensuun kaupunginkirjasto, Muikku-sali

Yht. lis. *Ilmi Järvelin*: Joensuu kirjailijoiden kuvaamana

Kriitikko *Antti Häyrynen*: Joensuun musiikkielämä

Torstai 2.4.1998 klo 18.00 Joensuun kaupunginkirjasto, Muikku-sali

Yht. tri *Hannu Itkonen* ja tutk. *Arto Nevala*: Joensuu urheilukaupunkina. Miksi Joensuun menestys urheilussa on vaatimatonta?

Torstai 23.4.1998 klo 18.00 Joensuun kaupunginkirjasto, Muikku-sali

Eversti *Pekka Ripatti*: Joensuu sotakaupunkina. Joensuun vaiheet erityisesti toisessa maailmansodassa

Lisätietoja: *Jukka Partanen*, puh. 013- 251 4395.

Sota-arkisto

Sota-arkisto on suljettu muuton vuoksi 1.5.-31.7.1998, jona aikana asiakirjoja ei myöskään kaukolainata. Todistus- ja selvitystilaukset hoidetaan mahdollisuuksien mukaan, mutta asiakkaiden on syytä varautua toimitusaikojen pidentymiseen. **Uusi postiosoite on 1.5.1998 alkaen PL 54, 00581 Helsinki ja käyntiosoite 1.8.1998 alkaen Työpajankatu 6, 00580 Helsinki.** Puhelinnumerot ja tutkijasalin aukioloajat uusissa tiloissa ilmoitetaan myöhemmin.

Osa asiakirjoista siirretään Siltavuorenrannasta Työpajankadulle jo helmikuussa 1998. Siirron aikana ao. asiakirjoja ei toimiteta asiakkaille eikä niitä kaukolainata.

Siirron jälkeen asiakirjat ovat käytettävissä Työpajankadun tiloissa. Sota-arkiston aineiston käyttö sujuu 1.2.–30.4.1998 välisenä aikana joustavimmin ottamalla ensin yhteyttä Sota-arkiston toimistoon, josta saa tiedot Työpajankadulle siirretyistä asiakirjoista (Siltavuorenranta 16, puh. 09-181 263 62). Sota-arkiston tutkijasali on 1.1.–30.4.1998 avoinna maanantaisin ja perjantaisin klo 9–16 sekä tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 9–18.

Valitamme muutosta asiakkaillemme aiheutuvaa haittaa ja toivomme, että nykyistä paremmat työskentelyolosuhteet korvaavat syksyllä kevään vaivat.

Leningradin Oblastin-arkiston Viipurissa säilytettävät suomalaiset arkistot

Vuonna 1934 Tervaniemeen perustetun Viipurin maakunta-arkiston asiakirjoista jäi sotien aikana suurin osa evakuoimatta. Sodan jälkeen venäläiset sijoitivat suomalaiset arkistot samaan rakennukseen, josta nyt käytetään nimeä Leningradin Obkastin-arkisto – Lenoblogosarchiv. Suomalaisia arkistoja on kartutettu myöhemmin myös muualta ”löytyneillä” suomalaisilla viranomaisten, järjestöjen ja yksityisten arkistoilla. Arkiston 1,2 miljoonasta asiakirjakansioista suomalaisten asiakirjojen osuus on noin 10 % (450 arkistonmuodostajalta).

Venäläinen arkistojärjestelmä poikkeaa suomalaisesta järjestelmästä huomattavasti. Venäjällä arkiston laajuutta ei mitata hyllymetreittäin, vaan asiakirjakansioittain. Kukin arkistonmuodostaja muodostaa oman fondin. Fondi puolestaan voi sisältää vaihtelevan määrän asiakirjakansioita eli deloja.

Nykyisin arkiston asiakirjojen käyttö on vapaa kaikille tutkijoille. Haluamansa asiakirjat saa tutkijasaliin yleensä yhtä nopeasti kuin suomalaisissakin arkistoissa, joskin on syytä varautua täyttämään tai kuittaamaan useita lomakkeita. Käytäntönä on ollut, että tulevasta käynnistään ja haluamistaan asiakirjoista tulee ilmoittaa arkistolle kirjallisesti etukäteen. Arkiston palveluksessa ei ole ketään suomen kielen taitoista, joten ilmoituksen tulisi olla joko venäjän- tai englanninkielinen.

Osoite: Leningrad regional state archive in Vyborg, Shturma St. 1, 188900 Vyborg, Russia.

Lisätietoja: fil. maist. *Aimo Ruusunen*, joka on käynyt Oblastin-arkistossa. Puh. 02-641 3490, 050-524 2838.

Emil Aaltosen säätiön apurahat

Emil Aaltosen säätiön apurahat suomenkielisten tutkijain luovan tieteellisen työn tukemiseen julistetaan haettaviksi 15.2.1998 mennessä.

Hakijana voi olla yksityinen tutkija tai yksityisten henkilöiden muodostama tutkijaryhmä. Erityisesti pyritään tukemaan väitöskirjaa tekeviä tutkijoita ja

vastavalmistuneita tohtoreita jatkotutkimuksessa. Apurahoja ei myönnetä väitös-kirjan painatuskuluihin.

Osa apurahoista jaetaan 75 000 markan suuruisina nuorille lahjakkaille tutkijoille, jotta he voivat omistautua vuoden ajaksi tutkimustyöhönsä. Tällainen apuraha on mahdollista saada kolmena vuotena, mutta se myönnetään aina vuodeksi kerrallaan. Jatkohakemukseen on liitettävä selvitys tutkimuksen edistymisestä.

Säätiön lomakkeelle yhtenä kappaleena laaditut hakemukset on toimitettava osoitteella Mariankatu 40, 33200 Tampere, **viimeistään sunnuntaina 15.2.1998 klo 12.00**, jolloin myös postitettujen hakemusten tulee olla perillä. Hakemuksia ei oteta vastaan telefaxilla eikä sähköpostina.

Hakemuslomakkeita saa yliopistojen ja korkeakoulujen kanslioista sekä säätiön toimistosta (puh. 03-222 0401, fax 03-222 0402, sähköposti toimisto@eas.pp.fi).

Palkinto

Oulun historiaseuran pro gradu -palkinto myönnettiin 26.11.1997 fil. maist. *Jukka Niinimäelle*. Palkitun pro gradu -tutkielman aiheena oli "Yhtymä Vientirauha - Martti Pihkalan lakonmurtajakaartin toiminta Suomessa 1920-1944".

Väitös

Lauantai 24.1.1998 klo 12.00 Linnainmaa, L6, Oulun yliopisto

Fil. lis. *Pekka Palola*: Maunu Tavast ja Olavi Maununpoika - Turun piispat 1412- 1460

Huomio Jäsenet !

SUOMEN HISTORIALLISEN SEURAN JULKAISUJEN

HINNAT NOUSEVAT 1.3.1998 ALKAEN!

Maaliskuun alusta 1998 alkaen **historiallisen seuran julkaisujen perushinta nousee 140 markkaan**, josta omat jäsenet ja alennussopimussuureiden (ks. etukannen kääntöpuolta) jäsenet saavat 30 %:n alennuksen (**jäsenhinta tällöin 98 markkaa**).

Seura lopettaa myös vanhan käytännön myydä yli 3 vuotta vanhemmat teokset 50 markan hintaan. 1.3.1998 alkaen kaikenikäiset julkaisut maksavat saman 140 markkaa/98 markkaa. **Tee siis hankintasi viimeistään helmikuun loppuun mennessä!**

Käytä hyväksesi myös seuran jäsenten TALVIALE-edut !

SUOMEN HISTORIALLINEN BIBLIOGRAFIA 1981–1996 *CD-ROM-LEVYNÄ*

Suomen historiallinen seura on julkaissut CD-ROM-levyn, joka sisältää kaksi 80-luvun kirjamuotoista historialliset bibliografiaa sekä ennestään julkaisemattoman 90-luvun alkupuoliskon bibliografian. Aineistot on konvertoitu yhdeksi tietokannaksi, joka sisältää hieman vajaat 40 000 nimekettä vuosina 1981–1996 julkaistua suomalaista tai Suomea koskevaa historiallista julkaisua.

Levy toimii Windows-ympäristössä (vähintään Windows 95 tai Windows NT). Levy sisältää helppokäyttöisen hakukoneen, jolla voi tehdä hakuja esim. aiheen, tekijän, nimekkeen, sarjan, julkaisuvuoden tai tiettyjen rajavuosien perusteella. Hakujen tulokset voi tulostaa suoraan levyltä.

Levyn asentaminen omalle koneelle on helppoa, sillä heti kun levy on laitettu asemaan, se neuvoo ruudulla, kuinka asennus etenee. Levy sisältää ohjevalikon, joka opastaa käyttäjää ongelmatilanteissa. Levyn mukana seuraa myös opasvihkonen, joka selvittää ohjelman työkalut, hakujärjestelmät ja tulostamisen.

Levyn hinta on 750 markkaa (jäsenhintana 500 markkaa).

Ostot / tilaukset:

TIEDEKIRJA, Kirkkokatu 14, 00170 Helsinki
puh. 09-635 177, fax 09-635 017